

Recerca

Títol:

DIFERÈNCIES EN FUNCIO
DE L'EDAT I EL GÈNERE EN UNA
MOSTRA D'ADULTS ESPANYOLS
SOBRE OCI I TEMPS LLIURE

- **Grup de Recerca:**

Investigadors i col·laboradors: Dra.
Carme Solé, Dra. Carme Triadó, Dr.
Feliciano Villar, Llic. M. J. Osuna

El setembre del 2000 vam crear el grup de recerca interuniversitari GRE (Grup de Recerca en Envel·liment) en el si de la FPCE Blanquerna. Aquest grup està format per professors d'aquesta Facultat i per professors del grup GIG (Grup d'Investigació en Gerontologia) de la Universitat de Barcelona, amb l'ànim d'investigar sobre la gent gran i la seva qualitat de vida.

Som conscients que el canvi demogràfic de la població marcarà el s. XXI. Com han esmentat diferents mitjans de comunicació, un terç de la po-

blació espanyola tindrà més de 65 anys l'any 2020. És palès que, en les properes dècades, el nombre de persones grans augmentarà als països desenvolupats, ateses les millores del nivell de vida i la reducció de la taxa de natalitat; per tant, pensem que és un encert estratègic i una visió de futur desenvolupar iniciatives dirigides a conèixer i abordar les necessitats psíquiques i socials de les persones grans.

És evident que hi ha un canvi qualitatiu important en la gent gran d'avui, la gran majoria de la qual presenta ca-

racterístiques diferents a les dels nostres avis. Són gent amb un bon estat de salut, un nivell d'educació, un poder adquisitiu més alt, amb una cultura de l'oci ben assimilada i, en general, amb una actitud de participació activa en la societat

El GRE inicia la seva tasca amb un projecte: activitats d'oci i temps lliure en la vellesa. Pretén estudiar les activitats d'oci i de temps lliure en la gent gran, ja que, com molts estudiosos del tema assenyalen, l'oci genera benestar físic i psíquic i es troba molt relacionat amb els índexs de satisfacció de la vida. Pensem que les activitats d'oci i de temps lliure tenen un paper important en la qualitat de vida de la gent gran.

Per tal de posar en marxa aquest grup interuniversitari i encetar una primera fase de formació i de preparació de la investigació amb gent gran, hem realitzat un estudi de caràcter exploratori amb persones adultes amb un doble objectiu: a) estudiar com ocupen el temps lliure les persones adultes, b) analitzar les activitats d'oci en funció de l'edat i el gènere.

Els primers resultats d'aquest estudi els vam presentar, a la X Conferència Europea de Psicologia del Desenvolupament, a Uppsala (Suècia), l'agost passat, i ara tot seguit tenim el gust d'explicar-vos-els:

DIFERÈNCIES EN FUNCIO DE L' EDAT I EL GÈNERE EN UNA MOSTRA D'ADULTS ESPANYOLS SOBRE OCI I TEMPS LLIURE

Podem definir l'oci com un conjunt de pràctiques deslligades del treball remunerat o obligatori (com els treballs domèstics) i de les necessitats o obligacions socials (compres diàries, tràmits burocràtics, etc.).

La majoria d'estudis realitzats a Espanya confirmen una sèrie de correlacions entre certes pràctiques d'oci i la seva freqüència en funció de l'edat, el sexe i el nivell socioeconòmic (Negre, 1993).

Segons una enquesta realitzada per ESADE (2001), els espanyols prefereixen més el treball que l'oci. Més de la meitat dels espanyols (56,8%) se'n va anar de vacances en un sol període, que coincidia majoritàriament a l'estiu. Sembla que el tracte amb els amics i familiars marca el temps lliure dels espanyols.

Les persones adultes disposen de poc temps lliure; la vida professional, familiar, la immersió en el món laboral fa que l'oci quedi reduït i es deixin de dur a terme activitats que es feien en edats anteriors. El treball i les ocupacions familiars omplen bona part de les activitats de la vida diària dels adults.

OBJETIUS

Estudiar com ocupen el temps lliure les persones adultes d'edats compreses entre 30-40 anys i 50-60 anys.

Analitzar les activitats d'oci en funció de l'edat i el gènere.

SUBJECTES

70 homes i 73 dones de 30 a 40 anys / 73 homes i 70 dones de 50 a 60 anys

Taula 1. Característiques demogràfiques dels participants en percentatge

	Homes 30-40	Dones 30-40	Homes 50-60	Dones 50-60
Estat civil:				
Casat/da	72,5	69,0	89,0	81,4
Solter/a	21,7	15,5	1,4	2,9
Vidu/a	---	1,4	1,4	8,6
Separat/da	5,8	14,1	8,2	7,1
Fills/es:				
Sense fills/es	36,2	20,8	4,2	1,4
1 fill/a	31,9	25,0	19,4	8,7
2 fills/es	29,0	44,4	47,2	56,5
3 fills/es	2,9	9,7	26,4	30,4
4 fills/es	---	---	2,8	---
5 fills/es	---	---	---	2,9
Treball:				
Empleats, comercials, administratius	27,5	46,5	39,7	30,4
Tècnics professionals	18,8	1,4	26,0	---
Professions liberals	8,7	1,4	1,4	5,8
Treballs independents	7,2	---	8,2	2,9
Funcionaris	---	1,4	---	1,4
Obrers, paletes	15,9	14,1	5,5	14,5
Mestresses de casa	---	16,9	---	26,1
Oficis	13,0	12,7	5,5	11,6
Professors/es	8,7	5,6	5,5	7,2
Aturats/des	---	---	2,7	---
Jubilats/des	---	---	5,5	---
Estudis:				
Sense estudis	3,1	5,8	2,8	5,9
Primaris	29,2	43,5	45,1	55,9
Secundaris	26,2	24,6	29,6	26,5
Universitaris	41,5	26,1	22,5	11,8

INSTRUMENT

S'ha emprat una entrevista personal de la qual hem extret les preguntes referents a temps lliure. Per a aquesta anàlisi, hem centrat la nostra atenció en les respostes donades a aquestes dues qüestions:

1. Com ocupes el teu temps lliure?
2. Què fas els caps de setmana diferent dels altres dies?

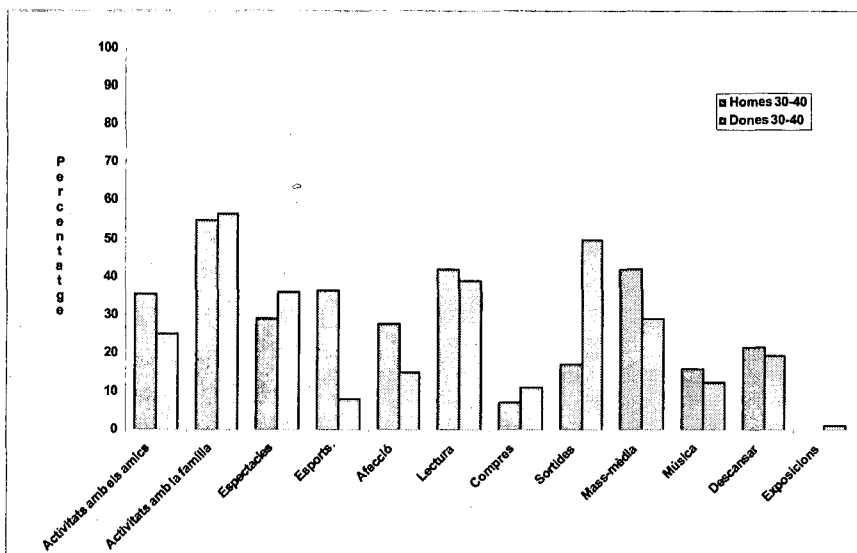
PROCEDIMIENT

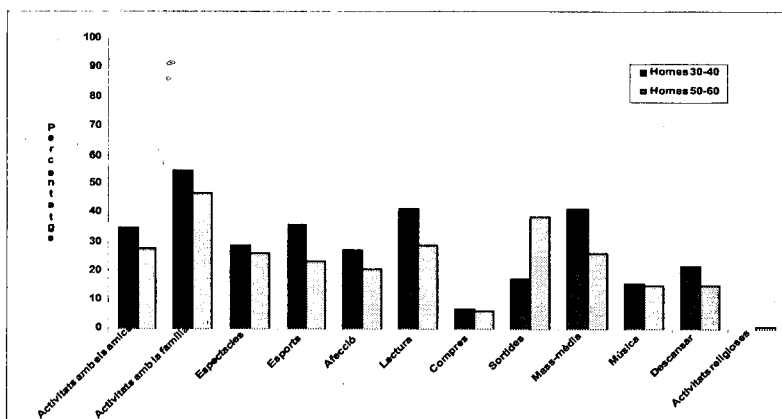
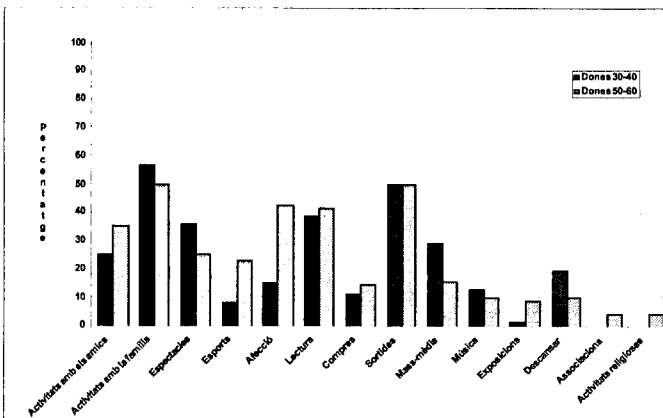
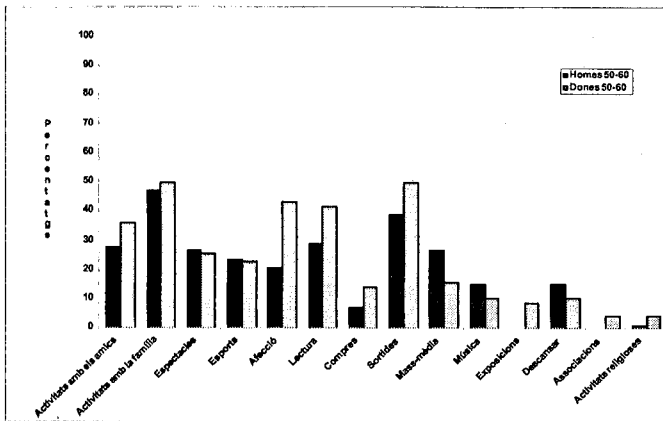
S'ha elaborat un sistema de categories per agrupar les activitats que esmenten els subjectes:

1. Activitats amb els amics: anar a passejar, sopar, visitar-los...
2. Activitats amb la família: anar a dinar o a sopar a casa dels pares, passejar amb els fills, anar amb els fills al parc...

3. Espectacles: assistir a espectacles (cinema, teatre, futbol, concerts...)
4. Esports: practicar esports (jugar a futbol, tennis...)
5. Afecció: cultivar alguna activitat sense tenir-la per ofici (jardineria, manualitats, labors...)
6. Lectura: llegir premsa, novel·les, poemes, assaig...
7. Compres: mirar botigues, fer compres que no són imprescindibles...
8. Sortides: fer viatges, fer excursions, passejar...
9. Mass media: mirar la TV, vídeo, Internet...
10. Música: escoltar música, anar a la discoteca...
11. Exposicions: visitar mostres, fires, sales d'art, assistir a conferències...
12. Descansar: dormir, relaxar-se...
13. Activitats religioses: anar a missa, pregàries...
14. Associacions: casals, centres cívics...

RESULTATS

S'ha realitzat una correlació de c_2 entre l'edat i la puntuació en cadascuna de les categories d'activitats d'oci. De les 14 categories, només una d'aquestes, Mass media ($c_2 = 7,17$; $p < 0,007$), dóna a favor de les persones de 30 a 40 anys (homes i dones) respecte a les de 50 a 60 anys.

Pel que fa a les relacions entre sexe i les activitats d'oci, només hi ha diferències significatives en 4 activitats: Esports ($c_2 = 8,26$; $p = 0,004$) i Mass media ($c_2 = 4,63$; $p < 0,032$) a favor dels homes; mentre que Sortides ($c_2 = 15,36$; $p < 0,001$) i Exposicions ($c_2 = 6,08$; $p < 0,014$), a favor de les dones.

D'altra banda, es constata, respecte a l'edat i el gènere, que hi ha algunes activitats d'oci tals com Activitats amb els amics, Afeccions, Esports i Lectura en què s'inverteixen els percentatges. Els homes de 30 a 40 anys ocupen més temps en Activitats amb els amics que les dones d'aquesta edat; però, d'altra banda, en les edats de 50 a 60 anys són les dones les que ocupen més temps amb els amics, i el mateix passa pel que fa referència a les Afeccions; és a dir, es produeix una interacció que no dóna diferències significatives, però resulta convenient comentar-la.

DISCUSSIÓ

La principal conclusió que podem extreure d'aquestes dades és que les persones adultes realitzen bona part de les seves activitats d'oci amb la família, tal com es constata, també, en d'altres

estudis realitzats al nostre país (Negre, 1993; ESADE, 2001).

Si bé observem diferències de percentatge respecte a l'edat d'homes i dones, aquestes no són significatives, cosa que ens porta a pensar que les persones mantenen les mateixes activitats d'oci al llarg de l'etapa adulta, excepte en la categoria Mass media a favor de les persones de 30 a 40 anys, que diuen passar el temps amb els ordinadors i Internet, en major mesura que els de la TV. Com sabem, els joves, tant pels estudis com pel treball, han accedit a la informàtica i durant el seu temps lliure segueixen emprant els ordinadors; però les persones de més edat ho mencionen menys, probablement perquè han accedit més tard a les noves tecnologies, i tampoc sembla que el seu temps lliure el dediquin a la TV, potser perquè la consideren una activitat molt habitual.

Pel que fa al gènere, només es troben diferències significatives en Esports i Mass media a favor dels homes, i en Sortides i Exposicions, a favor de les dones.

Pensem que per arribar a alguna conclusió respecte d'això necessitaríem tenir més informació. Respecte a Esports, si només observem la variable edat, els percentatges s'inverteixen, la qual cosa ens porta a concloure que les dones més grans, respecte a les joves, tenen més temps lliure per a realitzar activitats esportives (gimnàstica, natació) i també segueixen més les recomanacions relatives a la salut.